

N:o 83.

Af herr **J. G. Forsberg**, *om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående undanskiftande i mindre bemedlade dödsbon af medel till minderårigt barns uppfostran.*

Om man såsom förmyndare, eller af andra orsaker, kommer att medverka vid utredande af mindre bemedlade dödsbon, där barn af olika åldrar förefinnas, måste man erfara, att tillämpningen af vår arfslag förämler orättvisor, som i många fall kunna anses upprörande.

Vår ärfdabalk medgifver ej något undantag för sådana dödsbon, fastän där finnas minderåriga barn, om ej den aflidna fadern eller modern haft den sällsynta omtänksamheten att genom testamente förordna om dessa barns underhåll.

Följden däraf är, att när uti ett ringare hem den ena af föräldrarne aflidit och förmyndare blifvit förordnad, så anser denne sig skyldig att låta verkställa arfskifte, äfven om orättvisan däraf är tydlig; han vågar ej låta de äldre barnen afhändas hvad lagen föreskrifver, fastän sten därigenom lägges på den börda, som den efterlevande af föräldrarne ändock kan hafva att bära. Vid arfskiftet måste då, äfven af de obetydligaste tillgångar, alla barnen tilldelas lika lotter, om än det ena ligger vid moderns bröst och det andra uppnått sådan ålder, att det kan försörja sig själf, som vid de förhållanden, hvarom här är fråga, vanligen inträffar vid 15 års ålder. De af barnen, som då uppnått denna ålder, erhålla alltså såsom arf ett belopp, som fastän det af den förmögne kan anses ringa, dock ofta med bekymmer och försakelse af den efterlevande af föräldrarne måste utlämnas för att få bibehålla det lilla boet orubbadt och som för dessa barn får tillväxa med räntor, tills de såsom myndiga

erhålla detsamma. För de minderåriga barnen beror det på deras ålder om de skola få något kvar af sitt arf eller icke, oftast åtgår deras arfslott såsom ett välbehöfligt bidrag till deras uppfostran, som för öfrigt efter förmåga får besörjas af efterlevande fader eller moder med den lott de erhållit såsom fördel och giftorätt. Skulle båda föräldrarna aflida, innan en del af barnen hunnit att blifva uppfostrade, blir den orättvisa fördelningen mellan barnen lika verkande och påtaglig.

Då de ömmande fall, där dessa förhållanden inträffa, nu torde kunna räknas i tusental inom vårt land för hvarje år, torde det icke böra anses förmätet att fästa lagstiftarnes uppmärksamhet härpå.

En ändring i vår arfslag, för att i någon mån afhjälpa dessa missförhållanden, behöfde för de samhällsklasser, där den skulle tillämpas, vara enkel, tydlig och bestämd, så att den kunde begagnas utan omsvep och omkostnader, äfven om dessa egenskaper skulle vinnas på bekostnad af fullkomligheten i teoretiskt afseende.

Mig förefaller, att detta mål skulle kunna ernås om 12 kap. 3 § arfdabalken hade ungefär följande innehåll:

»Lefver man eller hustru efter; tage då först sin fördel ut, och därefter sin giftorätt i boet efter lottnings. Är det hustru, som efterlefver, njute hon ock morgongåfva sin efter ty, som i giftermålsbalken stadgadt är.» Finnes efter den aflidna mannen eller hustrun barn, som ej af eget arf eller annan tillgång kan erhålla nödortfing uppfostran till femton års ålder, så skall för hvarje sådant barn af boets behållning, så vidt den därtill förslår, undantagas ett belopp, som jämte barnets arfslott och öfriga tillgångar sammanräknade med kapital och räntor, är tillräckligt att till barnets uppfostran lämna fem kronor för hvarje månad från den dagen boet utskiftas och tills barnet fyller femton år, om endera af föräldrarna lefver, och dubbelt så mycket, om båda föräldrarna äro döda. — »Arfvingarna skifta sedan arfvet sig emellan.»

Väl inseende min oförmåga att stilisera lagrum, har jag med detta förslag endast velat framställa ett innehåll, som enligt min tanke skulle afhjälpa de svåraste missförhållandena.

Mången änkring eller änka med minderåriga barn uti ett ringa hem, skulle genom ett stadgande i denna riktning, få sitta i orubbadt bo, där nu förmyndaren anser sig skyldig att ingripa.

Äfven där behållningen i boet vore större, så att arfskifte måste hållas, men arfslotten för de minderåriga barnen för liten till deras uppfostran, skulle ett sådant stadgande verka välgörande, ehuru det ej kunde afhjälpa olikheten af behållna arfvet barnet emellan, en olikhet

hvars utjämnande vore ur rättvisans synpunkt önskvärdt, men som väl svårligen genom lagstifning kan åstadkommas.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i vår arfslag, att uti mindre bemedlade dödsbon medel till minderårigt barns underhåll och uppfostran måtte kunna undanskiftas.

Stockholm den 27 januari 1904.

J. G. Forsberg.